

Čís. 35.

Príslušník říše německé, vystupující jako žalobce před soudem československého státu, jest zásadně povinen dáti žalovanému k jeho žádosti jistotu za náklady na rozepří.

(Rozh. ze dne 4. února 1919, R I 41/19.)

V rozepří žalující firmy A v Drážďanech proti žalované B navrhla tato, aby žalující, jsouc příslušníci říše německé, složila podle § 57 c. ř. s. žalobní jistotu. Soud první stolice (krajský soud v Písku) uložil žalující, aby složila jistotu za náklady na rozepří, ježto žalobkyně neprokázala své tvrzení, že by měla v obvodu republiky československé jmění uvedené v § 57 č. 2 c. ř. s., a ježto žalobkyně s účinkem nemůže se odvolávat na ustanovení Haagské konvence ze dne 14. listopadu 1896 č. 85 ř. z. z r. 1899, protože táž se nevztahuje na občany československé republiky, která ke smlouvě této nepřistoupila, a ježto žalobkyně ani tvrzeno nebylo, že by jmenovaná republika sama byla snad s Německem (resp. Saskem) uzavřela smlouvu, kterou by založena byla reciprocita v § 57 č. 1 c. ř. s. zmíněná. — Rekursní soud (vrchní zemský soud v Praze) návrh žalované zamítl. Důvody: Dle § 57 odst. 1 c. ř. s. a haagské procesní úmluvy nelze žalující firmě ukládati, by dala žalované jistotu za útraty rozepře. Toto ujednání nepozbylo účinnosti tím, že území nynější československé republiky se podařilo, vymaniti se ze semknutí s ostatními zeměmi bývalého rakousko-uherského mocnářství a domoci se zase své bývalé státní výsosti a samostatnosti. Byloť při jednání o Haagské úmluvě jako tehdejší podstatná součást bývalého rakousko-uherského mocnářství spoluúčastněno, pro sjednání úmluvy mezi bývalým mocnářstvím a říší německou byly směrodatnými těsný právní styk a obdobné hospodářské poměry obou smluvních říší a rozčlánkováním bývalého mocnářství v jeho prvotní dějinné součástky a změnou vládní formy ve výsostném nyní území československé republiky nezměnily se poměry, směrodatné při uzavírání Haagské úmluvy tak, že by úmluvu tu buďsi dle jejího obsahu, buďsi dle jejího účelu slušelo se v poměru československé republiky k říši německé považovati za rozvázanu. Návoru, že rozpadnutím se bývalého rakousko-uherského mocnářství odpadl jeden ze smluvníků a tím úmluva byla zvrácena, přisvědčiti nelze. Dějinné součásti bývalého mocnářství trvají dále, třeba že nadále žijí životem samostatným a na sobě nezávislým. Tato změna mohla by se po případě dotýkati otázky po právu k výpovědi Haagské úmluvy. S touto otázkou zde se zabývati však nelze a netřeba, poněvadž úmluva dosud se žádné strany vypovězena nebyla.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu žalované a obnovil usnesení soudu první stolice.

Důvody:

Podle § 57 c. ř. s. jest z pravidla cizozemec, který v území civ. soudního řádu vystupuje jako žalobce, povinen, by složil žalovanému k jeho žádosti jistotu, ač-li státními smlouvami není ustanoveno něco jiného. Dle haagské procesní úmluvy, která víže též říši německou a bývalé moc-

nářství rakousko-uherské, jsou příslušníci obou uvedených států navzájem osvobozeni od povinnosti této. Z toho a v úvaze, že území nynější československé republiky jest podstatnou součástí bývalého mocnářství rakousko-uherského a že rozčleněním tohoto mocnářství v jeho prvotní dějinné součástky a změnou vládní formy ve výsostním nyní území československé republiky nezměnily se poměry, směrodatné při uzavírání haagské úmluvy, usuzuje soud rekursní, že haagská úmluva váže též nově se utvořivší československou republiku. Náзору tomu nelze pro jeho mylnost přisvědčiti. Zákon ze dne 28. října 1918, o zřízení samostatného státu československého, č. 11 sb. z. a n. vyslovil sice ve svém čl. 2, že veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti, nemínil tím však nikterak současně vysloviti, že zůstávají také v platnosti mezinárodní smlouvy oné říše (rakouské), z které právě ony zemské a říšské zákony a nařízení byly převzaty, třebaš byly ony smlouvy vedle předpisu § 306 obč. zák. a § 1 zák. ze dne 10. června 1869, č. 113 ř. z. v říšském zákoníku vyhlášeny. V odpor vzaté usnesení trpí, jak stěžovatelka správně vytýká, tou vadou, že zaměňuje území nějakého státu za stát samý a že nevyvozuje důsledky povstale vznikem státu (republiky) československého, jemuž přísluší státní výsost a samostatnost. Haagská konvence ze dne 14. listopadu 1896, č. 85 ř. z. z roku 1899, pokud se týče ze dne 17. července 1905, č. 60 ř. z. z r. 1909, jest státní smlouva, uzavřená mezi říší německou a mezi mocnářstvím rakousko-uherským. Trvání státních smluv jest podmíněno trváním států samých, které právě onu smlouvu uzavřely. Zánikem kteréhokoliv státu smlouvu uzavřevšího, nastává sám sebou i zánik té které státní smlouvy, poněvadž mezinárodní právo rezná nějakého přechodu (sukcese) práv a povinností suverenního státu po jeho zániku na stát jiný, který vznikne na území neb na části území onoho zaniklého státu. Takový nově vzniklý stát jest subjektem jiným, samostatným a jmenovitě zde od zaniklého nezávislým. Zaniknutím státu rakouského případně mocnářství rakousko-uherského zanikly též smlouvy státní s ním jiným státem uzavřené a nepřecházejí tudíž práva a povinnosti ze smlouvy vzniklé na nově utvořený samostatný a výsostní suverenní stát československé republiky, na části území zaniklého státu rakousko-uherského vzniklý. Žalobkyni jako příslušnici říše německé nelze se tudíž dovolávati haagské konvence a to tím méně, když ani stát československý ani říše německá dosud neprohlásily, že mezi sebou navzájem onu státní smlouvu, t. j. haagskou konvenci pro sebe za závaznou uznávají. Slušelo proto dovolacímu rekursu žalované jako důvodnému vyhověti, v odpor brané usnesení změnití a usnesení prvního soudce obnoviti

Čís. 36.

Lékař, jenž přes manželův zákaz se podjal léčení manželky, nemůže, i když léčení bylo účelným a potřebným, domáhati se na manželu náhrady léčebného, leč že by šlo o bezodkladné nutné lékařské přispění.

(Rozh. ze dne 4. února 1919, Rv I 7/19.)

Vůči žalobnímu nároku na zaplacení lékařského honoráře za léčení své manželky specialistou neurologem namítal žalovaný, že není ku pla-